

МУГАЛЛИМ ХЭМ ҮЗЛИКСИЗ БИЛИМЛЕНДИРҮҮ

ISSN 2181-7138

№ 1 / I 2021 жыл

Илимий-методикалық журнал

Редактор:

А. Тилегенов

Редколлегия ағзалары:

Мақсет АЙЫМБЕТОВ
Нағмет АЙЫМБЕТОВ
Кеңесбай АЛЛАМБЕРГЕНОВ
Дилшодхўжа АЙТБАЕВ
Өсербай ӨЛЕҰОВ
Асқар ДЖУМАШЕВ
Кеңесбай ДАУЛЕТЯРОВ
Гүлнара ЖУМАШЕВА
Батырбек КАИПБЕРГЕНОВ
Амангелди КАМАЛОВ
Сарсен КАЗАХБАЕВ
Гулмира КАРЛЫБАЕВА
Сабит НУРЖАНОВ
Уролбой МИРСАНОВ
Арзы ПАЗЫЛОВ
Зухра СЕИТОВА
Айдын СУЛТАНОВА
Тажибай УТЕБАЕВ
Ризамат ШОДИЕВ
Ойбахор ШАМИЕВА
Бекзод ХОДЖАЕВ
Дўстназар ХИММАТАЛИЕВ
Гулрухсор ЭРГАШЕВА

Шөлкемлестириўшилер:

Қарақалпақстан Республикасы
Халық билимлендириў
Министрлиги, ӨЗПИИИ
Қарақалпақстан филиалы

Өзбекстан Республикасы
Министрлер Кабинети
жанындағы Жоқарғы
Аттестация Комиссиясы
Президиумының 25.10.2007
жыл (№138) қарары менен
дизимге алынды

Қарақалпақстан Баспа сөз хэм
хабар агентлиги тәрәпинен
2007-жылы 14-февральдан дизимге
алынды №01-044-санлы гуўалық
берилген.

Мәнзил: Нөкис қаласы,
Ерназар Алакөз көшеси №54
Тел.: 224-23-00
e-mail: uzniipnkkf@umail.uz,
mugallim-pednauk@umail.uz
www.mugallim-uzliksiz-bilim.uz

Журналға келген мақалаларға жуўан қайтарылмайды, журналда жарияланған мақалалардан алынған үзиндилер «Мугаллим хэм узликсиз билимлендириў» журналынан алынды, деп көрсетилуи шәрт. Журналға 5-6 бет көлеминдеги материаллар еки интервалда TIMES NEW ROMAN шрифтинде электрон версиясы менен бирге қабыл етиледі. Мақалада келтирилген мағлұматларға автор жуўапкер.

ПЕДАГОГИКА, ПСИХОЛОГИЯ

Atabekov F.O. Talabalarni kasbiy – pedagogik ta’lim jarayonida ma’naviy-ma’rifiy ishlarni tashkil etishga tayyorlashning ilmiy-nazariy asoslari	98
Абдуллаев А.А. Талаба қизларни жисмонан тўғри ривожланишида халқ ўйинларининг аҳамияти	102
Мардонов Ш.К., Мустафакулова Д. О роли и значении биологического образования в Узбекистане	107
Mutalova D.A. The role of independent work for students in educational process	113

МИЛЛИЙ ИДЕЯ ҲАМ РУЎХИЙЛИК ТИЙКАРЛАРИ, ТАРИЙХ, ФИЛОСОФИЯ

Мардонов Ш.К., Зокирова У. Восточное миниатюрно-иллюстративное искусство	116
---	-----

ФИЗИКА, МАТЕМАТИКА, ИНФОРМАТИКА

Seytov A.J., Alimov B.N., Quzmanova G.B. Matematikadan matnli masalalarni yechish jarayonining asosiy bosqichlari	120
Musurmonova M., Ismoilova M. Maktab ta’limida yasashga oid geometrik masalalarni yechishni amalga oshirish bosqichlari	124

ФИЗИКАЛЫҚ ТӘРБИЯ ҲАМ СПОРТ

Soatov E.M. Sogʻlom avlod tarbiyalashda suzishning ahamiyati	128
Хуррамов Э.Э. Жисмоний тарбия ўқитувчиларини инновацион фаолиятга тайёрлашда хориж тажрибаларидан фойдаланиш	131
Мардонов Ш.К., Исаков Дж. Особенности общего и физического развития младших школьников	136
Gimazutdinov R.G. Место и роль физической культуры в общей системе воспитания детей дошкольного возраста	140

ПЕДАГОГИКА, ПСИХОЛОГИЯ

TALABALARNI KASBIY – PEDAGOGIK TA'LIM JARAYONIDA MA'NAViy-MA'RIFIY ISHLARNI TASHKIL ETISHGA TAYYORLASHNING ILMIY-NAZARIY ASOSLARI

Atabekov F.O.

TVChDPI Maktabgacha ta'lim kafedrası dotsent vazifasi bajaruvchisi

Tayanch so'zlar: ta'lim jarayoni, ma'naviy-ma'rifiy ishlarni tashkil etish, malakali pedagogik kadrlar, uzluksiz ta'lim tizimini.

Ключевые слова: образовательный процесс, организация духовно-воспитательной работы, квалифицированные педагогические кадры, система непрерывного образования.

Key words: educational process, organization of spiritual and educational work, qualified pedagogical staff, system of continuing education.

Insoniyat tarixida u yoki bu jamiyatning har tomonlama taraqqiy etishida inson kamoloti muhim o'rin egallagan. Inson kamolotida esa ta'lim-tarbiya muassasalari va undagi yetakchi shaxs – o'qituvchi-ustozning o'rni doimo muhim bo'lgan.

Mustaqillikka erishilgach, mamlakatimizda barcha sohalar kabi ta'lim-tarbiya borasida ham katta islohotlar amalga oshirilmoqda. Respublikamizda ta'lim tizimining barcha bo'g'inlarida ham moddiy texnika ta'minoti ham ilmiy-ma'rifiy jihatdan jiddiy o'zgarishlarga erishildi. Umumta'lim, kasb-hunar va oliy ta'lim muassasalari uchun yangi dasturlar, darsliklar, o'quv qo'llanmalari yaratildi, axborot-texnika vositalari bilan ta'minlandiki, bular ta'lim sohasini yangi bosqichga ko'tarishda muhim ahamiyat kasb etmoqda.

Ma'lumki, yuqori malakali pedagogik kadrlarni tayyorlash va yoshlarni pedagogik faoliyatga jalb etish uchun uning maqomini oshirish lozim.

Shuningdek, dasturda ilmiy va pedagogik kadrlar tayyorlash tizimini rivojlantirishning asosiy vazifalari va yo'nalishlari ham belgilab qo'yilgan bo'lib, ular quyidagilardan iborat:

- uzluksiz ta'lim tizimini pedagogik kadrlar bilan to'liq ta'minlash. Bunday tayyorlov nafaqat davlat grantlari bo'yicha, balki mintaqaviy, hududiy va tarmoq boshqaruv organlari grantlari asosida olib borilishi lozim...
- pedagog kadrlarni tayyorlashni ijtimoiy, umummilliy, psixologik-pedagogik va mazmunini takomillashtirish;
- muhandis-pedagog kadrlarni yangi texnologiyalar bo'yicha tayyorlashga alohida e'tibor qaratish;
- pedagog kadrlar tayyorlash tizimida axborot madaniyati darajasi ko'tarilishini ta'minlovchi moddiy-texnik baza va ilmiy-uslubiy nazoratni rivojlantirish;

- pedagog kadrlarni tayyorlash jarayoniga yangi axborot texnologiyalarini joriy etishni yo'lga qo'yish, ularni tezkor tayyorlov va qayta tayyorlov shakllarini kengaytishi (jumladan, ta'limning masofaviy shakli va ochiq ta'limni har tomonlama rivojlantirish);
- o'quv jarayonida zamonaviy pedagogik texnologiyalardan foydalanish, interaktiv ta'lim metodlari va usullari, tanqidiy fikrlash asoslarining pedagoglar tomonidan o'zlashtirilishi va o'quv jarayoniga joriy etilishini yo'lga qo'yish;
- ustuvor yo'nalishlar bo'yicha pedagog kadrlarga bo'lgan talabni aniqlash.

Uzluksiz ta'limga oid qonunlar va qonun osti me'yoriy hujjatlarda ta'lim mazmunini modernizatsiyalashda rivojlangan mamlakatlar tajribasini o'rganish, tahlil qilish va undan o'rinli hamda unumli foydalanish muhimligi ta'kidlanadi.

Respublikamiz ta'lim-tarbiya, ma'naviy rivojlanish, ilmiy salohiyat sohasida juda ko'p asrlar davomida to'plangan boy va tarixiy, milliy-ma'naviy, ilmiy-etnik tajribaga ega.

Sharq xalqlari, jumladan, turkiy xalqlar ham o'n asrdan ortiq vaqt davomida o'zining ilmiy, madaniy, ma'naviy salohiyati bilan o'zga xalqlar madaniyatiga samarali ta'sir ko'rsatib kelgan. O'zbekiston mustaqillik yillarida Rossiya, Germaniya, Yaponiya, AQSh, Janubiy Koreya kabi rivojlangan mamlakatlarning ta'lim sohasida erishgan tajribalarini ijobiy tarzda o'rganib, mamlakatimiz ta'lim tizimiga joriy etib kelmoqda.

Yaratilgan tadqiqotlarni o'rganish shuni ko'rsatdiki, ularning deyarli barchasida asosan o'qituvchining odobi, axloq, uning ta'lim-tarbiyadagi o'rni haqida fikr yuritiladi, ammo pedagogni ma'naviy-ma'rifiy ishlarni tashkil etishga tayyorlash masalasi chetlab o'tiladi, ma'naviy-ma'rifiy tarbiyaga qo'yiladigan talablar va ularning muhimligi, talabalarni ma'naviy tarbiyada pedagogik-psixologik tayyorlash yo'l yo'lakay qayd etiladi. Vaholangki, bugungi kunda oliy o'quv yurtlarida «Ma'naviyat asoslari» kursi o'rganiladi. Lekin, bu kurs mazmunida ham bo'lajak pedagoglarni ma'naviy-ma'rifiy ishlarni tashkil etishga tayyorlash yaxlit tizim tarzida o'rin olmagan.

Talabalarni kasbiy-pedagogik ta'lim jarayonida ma'naviy ma'rifiy ishlarni tashkil etishga tayyorlashda avvalo ular «ma'naviyat», «ma'rifat», «ma'naviy tarbiya» tushunchalarining mazmun-mohiyatidan boxabar bo'lishlari zarur. Shundagina ular ta'lim muassasalariga ishga borib mustaqil pedagogik faoliyat boshlaganlarida ulardan ta'lim-tarbiya olayotgan yosh avlodni yuksak ma'naviyatli inson bo'lib kamol topishida o'zlarining pedagoglik burchlarini samarali bajargan bo'ladilar. Umumta'lim maktablari o'qituvchilari bilan ma'naviy-ma'rifiy tadbirlarni o'tkazishda yosh pedagoglar albatta, tajribali o'qituvchilar bilan yaqindan aloqada bo'lishlari, ulardagi ilg'or tajribalarni sidqidildan o'rganishlari lozim. Ta'kidlash joizki, «Ma'naviyat» so'zining negizida arabcha «ma'ni» so'zi yotadi. «Ma'naviy» so'zi ma'noga aloqadorlikni bildirs, «ma'naviyat» «ma'naviy» so'zining ko'pligidir.

«Ma'naviyat» atamasining negizida «ma'no» so'zi yotar ekan, uning mazmuni, ko'lami va tarkibini aniqlab olish «ma'naviyat» atamasini to'laroq anglab olishga yordam beradi. «Ma'no» mohiyatning ifodalanish shaklidir. Ayni paytda, ma'no, bir tomondan mohiyatning shakli bo'lsa, ikkinchi tomondan, uning o'zi so'z va jumla uchun mazmundir.

«Ma'rifat» - (arabcha - bilmoq) ta'lim-tarbiya, iqtisodiy, siyosiy, falsafiy, diniy g'oyalarni majmui asosida kishilarning ong bilimini, madaniyatini o'stirishga qaratilgan faoliyatdir. I

Shunday ekan, bo'lajak pedagogning o'zi oliy o'quv yurtida bilim olish jarayonida ma'naviy-ma'rifiy tushunchalar ma'no-mazmunini bilib olgan, yuksak ma'naviyatli shaxs bo'lsagina o'z faoliyatida ko'zlagan maqsadiga erishadi. Shundan kelib chiqqan holda aytish mumkinki, oliy o'quv yurtlari talabalarini ma'naviy-ma'rifiy ishlarni tashkil etishga tayyorlash masalasi ular oldiga qator talablarni qo'yadi. Bu talablar: pedagogning

shaxsiy sifatлари, bilimli bo'lishi, ko'nikma va malakasi, tashkilotchiligi, muomala, san'atga munosabati, pedagogik mahorat, pedagogik-psixologik tayyorligi, pedagogning tarbiyaviy mashg'ulotga tayyorligi, ijodkorligi, o'z-o'zini kasbiy rivojlantirishga, malaka oshirishga tayyorgarligi va boshqalardan iborat.

O'qituvchi odobi milliy va umuminsoniy axloqning qonuniyatlari, maqsad va vazifalari, tamoyillari, talablari, tushunchalari hamda mezonlarini ta'lim-tarbiya jarayonida aniqlashtirib, o'qituvchining o'quvchilar, hamkasblar, maktab raxbarlari va ota-onalar, keng jamoatchilik bilan bo'ladigan munosabatlarda namoyon bo'ladigan axloqiy xususiyatlardir.

Bo'lajak o'qituvchida quyidagi kasbiy va shaxsiy sifatlarning tarkib topganda, uning ta'lim-tarbiya jarayonidagi obro'-e'tibori ortib boradi.

Shaxsiy sifatlarga: bolajonlik, farosatlilik, talabchanlik, vijdoniylik, o'z kasbiga fidoyilik, tashabbuskorlik, mafkuraviy ongllilik, qat'iyatlilik, adolatlilik, samimiylik, millatlararo bag'rikenglik, bag'arazlik, ertangi kunga ishonchlilik, vatanparvarlik, poklik, ozodalik, rahmdillik va boshqa fazilatlarini kiritish mumkin. Bu fazilatlarini o'zida shakllantirgan pedagog bolalar bilan ma'naviy-ma'rifiy ishlarni tashkil etishda qiyin vaziyatlarga tushib qolmaydi. O'z shaxsiyati bilan o'quvchilarga ibrat namunasi bo'ladi. Talabalarni kasbiy pedagogik ta'lim jarayonida ma'naviy-ma'rifiy ishlarni tashkil etishga tayyorlashda ularni quyidagi bilimlardan xabardor qilish zarur. Chunonchi:

- O'zbekistonning taraqqiyotini belgilovchi besh tamoyilning ma'no-mohiyatini anglab olishi;
- o'zi egallagan fanning tarbiyaviy imkoniyatlarini bilishi;
- ma'naviy-ma'rifiy tarbiya turlari va ularning inson shaxsini kamolga yetishidagi imkoniyatlarini bilishi;
- O'zbekiston hukumatining ichki va tashqi siyosatidan atroficha xabardor bo'lishi;
- o'zbek xalqining ma'naviy qadriyatlaridan puxta bilimga ega bo'lishi;
- o'z xalqining tarixiy an'analaridan yaxshi xabardor bo'lishi;
- o'g'il va qiz bolalarni tarbiyalashda ularning o'ziga xos xususiyatlarini bilishi;
- milliy tarbiyamiz an'analarini zamon bilan hamohang tarzda yoshlar ongiga singdira olishi;
- qiyosiy pedagogik va etnopsixologik bilimlarni bilishi;
- dunyoqarashini ijtimoiy-falsafiy, ruhshunoslik, siyosiy, iqtisodiy, tarixiy bilimlar bilan boyitishi;
- san'at, xuquq va texnikaga oid bilimlardan xabardor bo'lishi va h.k.

Talabalarni kasbiy-pedagogik ta'lim jarayonida ma'naviy-ma'rifiy ishlarni tashkil etishga tayyorlashda ularni quyidagi fazilatlarini shakllantirish ham zamon talabi sanaladi:

- milliy va umuminsoniy qadriyatlarga hurmat, mustaqillik tamoyillariga va ona-Vatanga sadoqat ruhida, aqliy, ma'naviy, axloqiy, vatanparvarlik, huquqiy, estetik, ekologik, gigienik tarbiyalashning mazmuni, metodlarini bilishi va amaliyotga tadbiq eta olishi;
- ma'naviy-ma'rifiy ishlarni talabalarning individual xususiyatlarini hisobga olgan holda tashkil eta olishi;
- pedagogik munosabatlar va ta'lim-tarbiya jarayonini insonparvarlashtirish va demokratlashtirish yo'llarini bilishi;
- ma'naviy-ma'rifiy ishlarni tashkil etish shakllarini bilishi;
- ma'naviy-ma'rifiy tadbirlarni, bayramlarni rejalashtirib, tashkil etish va yuqori saviyada o'tkaza olishi;
- pedagogning o'zi ham rasm solish, birorta cholg'u asbobini chalishni bilishi, raqsga tushish, qo'shiq kuylash kabi fazilatlarini ham egallagan bo'lishi zarur.

Talabalar oliy o'quv yurtini bitirib, ta'lim muassasalarida faoliyat olib borar ekan, pedagogik mahoratni egallashlari muhim ahamiyat kabs etadi. Pedagogik maxoratlari oshib borgani sari ular maktab va maktabdan tashqari ma'naviy-ma'rifiy ishlarni tashkil etishda ko'zlangan samaraga erishadi. O'tkazilgan ma'naviy-ma'rifiy tadbirlar asosida o'quvchilarda milliy istiqloq mafkurasini shakllantiradi. Ma'naviy-ma'rifiy ishlar tarbiyada tizimli bo'lishi kerak. Hozirgi jamiyat hayotida tobora muhim ahamiyat kasb etayotgan ommaviy axborot vositalari, ilmiy, badiiy adabiyotlar, ta'lim muassasalari va jamiyatchilik orasida o'tkaziladigan suhbatlar, uchrashuvlar, munozaralar ham ma'rifiy ishlar tizimiga kiradi. Jamiyat rivojlanib borgani sari ma'naviy-ma'rifiy tadbirlar miqyosi ham kengayib boradi. Bularning barchasi pedagogik mahoratni talab qiladi. Bunda o'qituvchi o'quvchilarni o'ziga jalb qila bilish, milliy va zamonaviy g'oyalar bilan qurollangan, yoshlarni milliy odatlarga ruhlantira olish, o'zida tom ma'nodagi ziyolilik fazilatlarini takomillashtirgan, ona tilida sof, go'zal va ifodali so'zlash, notiqlik va akterlik fazilatlarini, yoqimli xatti-harakatlar, imo-ishoralar orqali nutqining ta'sirchanligini oshira olish, sabr-toqatli bo'lish, bolalar bilan turli psixologik vaziyatlarda yo'l topa olish kabi hislatlarga ega bo'lishi zarur.

Shunday qilib, jamiyatni modernizatsiyalash sharoitida talabalar – bo'lajak pedagoglarni ma'naviy-ma'rifiy ishlarni tashkil etishga tayyorlashda yuqorida ta'kidlangan pedagogning kasbiy va shaxsiy sifatlari, bilim va ko'nikmalar, malakalar tizimini shakllantirish muhim sanaladi. Bunda pedagogik ta'limning mavjud imkoniyatlaridan kelib chiqib:

- bo'lajak o'qituvchilar ma'naviy-ma'rifiy ishlarni tashkil etishda, avvalo ularning o'zlarini ma'naviy-ma'rifiy tadbirlarni o'tkazish, milliy mafkurani shakllantirish, barkamol insonni tarbiyalashdagi o'rnini atroficha anglab yetmog'i;
- talabalar – bo'lajak o'qituvchilar o'zlarida ma'naviy-ma'rifiy tarbiyaning tarkibiy qismlari: pedagog odobi, pedagogning ma'naviy-ma'rifiy fazilatlarini, pedagogik mahorat, bilim, ko'nikma va malakalarini tarkib toptirmog'i;
- talabalar – bo'lajak o'qituvchilar oliy o'quv muassasasida kasbiy pedagogik ta'lim jarayonida ijtimoiy, siyosiy, pedagogik, tarixiy, falsafiy, ma'naviy-ma'rifiy bilimlar asoslarini puxta o'zlashtirgan bo'lishlari;
- talabalar – bo'lajak o'qituvchilar umumta'lim maktablarida faoliyat olib borish jarayonida o'quvchilar bilangina emas, boshqa davlat, jamoat tashkilotlari, ot-onalar bilan ham ma'naviy-ma'rifiy ishlarni yo'lga qo'yimg'i lozim.

Adabiyotlar:

1. Avanesova, V.N. Teoreticheskiye osnovi zanyatiy kak forma umstvennogo vospitaniya i obucheniya: Soderjaniye i metodi umstvennogo vospitaniya doshkolnikov / V.N. Avanesova – M.: Prosvesheniye, 1980. – 200s.
2. Pijyanova, L. Kak pomoch rebenku v period adaptatsii / L. Pijyanova // Rebenok v detskom sadu. – №2. – 2003. – S. 21 – 28.
3. Loginova, V.I. Doshkolnaya pedagogika / V.I. Loginova, N.G. Samorukova – M.: Prosvesheniye, 2000. – 250s.
4. Karalashvili, Ye.A. Vzaimodeystvuyem so spetsialistami / Ye.A. Karalashvili, N.Ye. Malaxova // Spravochnik starshego vospitatel'ya doshkolnogo uchrejdeniya. – №7. – 2010. – S. 74-78.
5. <http://www.doshkolniki.org>
6. <http://www.detstvo.ru>
7. <http://www.ziyonet.uz>
8. <https://doi.org/10.37547/tajssei/Volume02Issue12-17>

PE3IOME

Maqolada bugungi kunda dolzarb mavzu bo'lgan talabalarni kasbiy – pedagogik ta'lim

jarayonida ma'naviy-ma'rifiy ishlarni tashkil etishga tayyorlashning ilmiy-nazariy asoslari tahlil qilingan.

РЕЗЮМЕ

В статье анализируются научно-теоретические основы подготовки студентов к организации духовно-воспитательной работы в процессе профессионально-педагогического образования, что является актуальной проблемой сегодня.

SUMMARY

The article analyzes the scientific and theoretical basis of preparing students for the organization of spiritual and educational work in the process of professional and pedagogical education, which is a topical issue today.

ТАЛАБА ҚИЗЛАРНИ ЖИСМОНАН ТЎҒРИ РИВОЖЛАНИШИДА ХАЛҚ ЎЙИНЛАРИНИНГ АҲАМИЯТИ

Абдуллаев А.А.

ТВЧДПИ Мактабгача таълим кафедраси мудириси доценти

Таянч сўзлар: халқ ўйинлари, тезкорлик, чакконлик, эгиливчанлик, куч, чидамлилиқ, жисмоний сифатлар.

Ключевые слово: национальное игра быстроту, ловкосту, гипкосту, выносливосту физические свойства

Key words: national games, quichness, dexterih, adroit, pouner, durabilits, physical qualities.

Маданий меросимизнинг узвий ва ажралмас қисми бўлган, авлод-аждодларимизга асрлар мобайнида рух, жон ва соғлиқ ато этиб келган халқ ўйинларини тиклаш ва улардан самарали фойдаланиш-миллий қиёфамиз, маънавиятимиз ва қадриятимизни юксалтириш демакдир. Халқ ўйинлари янги соғлом авлодни шакллантиришда ҳам ўта муҳим ўрин тутгани учун биз уларни кўз қорачиғидек асрашимиз, эъозлашимиз ва улардан оқилона фойдаланишимиз зарур.

Мустақиллик туфайли миллий қадриятлар-миллий онг, тарихий хотира, азалий анъаналар, диний эътиқодлар, халқ ижоди қаторида миллий ўйинлар ҳам жадал равишда тиклана бошлади. Ҳар бир тарихий давр ўз ўйинларини яратади ва бу ўйинлар ўз даври кишисини тарбиялашда муҳим ўрин тутади. Ўйинлар одамларда яшаш учун энг зарур бўлган сифатларни шакллантирибгина қолмай, балки уларни ҳар томонлама маънавий, ақлий, жисмоний ривожлантиришда аҳамиятли ҳам ҳисобланган [1].

Тарихий ўйинларни ўрганишда Маҳмуд Қошғарийнинг “Девону лугати турк” асари муҳим ўрин тутади. Бу лугатда халқ ўйинларининг 150 дан ортиқ турлари тилга олинади ва уларнинг 20 тасига таъриф берилади. Буюк Хоразм шоири Муҳаммад Ризо Огахий ўзининг ижодий фаолиятида халқ ўйинларига алоҳида аҳамият беради. Ўйинлардаги ақлий, рухий, нафосат, маънавият имкониятларини фаҳмлаган ҳолда, ўйин вақтида боланинг феъл-атворини тезроқ билиб олиш, унинг салбий ва ижобий сифатларини осонроқ аниқлаш, бемаъни қилиқларини бартараф этиш мумкин деган дидактик хулосага келади.

Ўйинлар халқ ҳаётининг муҳим қисми бўлганлигини Шарқ алломалари Фирдавсий, Беруний, Ибн Сино, Маҳмуд Қошғарий, Кайковус, Алишер Навоий, Бобур Мирзонинг асарларидан ҳам билса бўлади. Чунки Фирдавсий шохларга хос ўйинларни, Беруний қадимги халқлар ўйинларини, Ибн Сино - ўйиннинг шифобахш хусусиятларини, Маҳмуд Қошғарий - туркий халқларга оид кўплаб ўйин турларининг баённи,